
Olbrin Joachim csodálatos utazása

– Fantasztikus játék Hamvas Béla művei nyomán –

Bevezető

A jelen forgatókönyv Hamvas Béla azonos című meséje, valamint “A jövő könyve” című írása nyomán készült. Mindkét szöveg “A babérligetkönyv” című esszékötetben található, mely egyben az életmű-sorozat 5. kötete.

Az adaptáció több ponton eltér az eredeti szövegtől, cselekmény-menettől. E változtatásokat leggyakrabban a színpadi megvalósíthatóság indokolja, néhol pedig szükség volt az örökérvényű történet jelenkori akusztikájú fölerősítésére (az Iktató számítógépként való fölfogása).

A forgatókönyvet felső tagozatos diákoknak vagy kisköznevelésnek szánom. A szerepek kiosztásánál viszonylag nagy szabadsága van a rendezőnek. Olbrin Joachim, Magdaléna, a Kilövő Tiszt és a Kísérő-lány szerepe “végigkomponált”, a többi kisebb figurákból – a csoport létszámát figyelembe véve – egy-egy gyerek több szerepet is kaphat. Fontos, hogy a Fő-kormányzót és János kertészt *egyvalaki* alakítsa, méghozzá olyan diák, aki korban is a csoport fölé nőhet. (Ha a többiek ötödik-hatodikosok, akkor nyolcadikos már játszhatja, ha nagyobbak, akkor gimnazista korúé legyen ez a szerep.)

A játék egy vidéki kultúrház színpadán jeleníthető meg a legideálisabban, ahol a színpad mellett, a színpad előtti tér is igénybe vehető. A színpad a főkormányzó palotájának helyszíneit adja, a lenti téren pedig a földi jelenetek, illetve a palota nagyobb apparátust és teret igénylő eseményei zajlanak. (Ha van rá lehetőség, fényváltással az azonos térben lévő két helyszín is elválasztható.) Ha a jellemzett tér nem is áll rendelkezésünkre, egy emelvény létrehozása mindenképpen szükségeltetik a két játékhelyszín elkülönítéséhez. Ezen kívül – a nézőtérből kiszakítva – szükség van egy olyan járásra, melyen keresztül János kertész és Magdaléna

megjelenhet, majd eltűnhet a szemünk elől. Az előadás díszletet nem igényel, a kellékekre való utalások a forgatókönyvben találhatóak.

A jelmezek általában jelzésszerűek, csak a szerepet nem váltó figurákat kell (és lehet) kiemelni (Joachim, Magdaléna, Kísérő-lány). A Főkörmányzó János kertésszé való átlényegülését azonban fontos lehetőleg nagyon ellentétes karakterű jelmezzel aláhúzni (a Főkörmányzó legyen ünnepélyes és merev, míg János kertész egyszerű, viseltes ruhában).

Az adaptáció fontos szerepet szán bizonyos jelenetek mozgásszínházi-mimetikus eszközökkel történő megvalósításának. A forgatókönyv itt csak a legszükségesebbek – az elbeszélés szempontjából nélkülözhetetlen instrukciók – közlésére szorítkozhat: e részletek pontos koreográfiája a próbák során alakulhat véglegessé.

E mozgás-centrikus fogalmazásmód egyben meghatározza a darab zenei világát: akár élő zenét, akár felvételt alkalmazunk, fontos érzékeltetnünk a földön zajló jelenetek, illetve a gyári milió különbözőségét. Bár én a – bármily “naivul” hangzó, egyszerű, furulyákon, ütőhangszeren megvalósítható – az első változatot javaslom, a másik esetre álljon itt egy ajánlás: valamelyik múlt századi szimfonikus költemény (pl. Liszt: Les preludes) – a földi színterekre, illetve gépies, de áttetsző szövésű (nem zavaróan agresszív) rock muzsika, esetleg XX. századi kortárs ütőhangszeres zene (pl. Steve Reich, John Cage valamelyik darabja) – a Főkörmányzó palotájában zajló jelenetekre.

A János kertész “birodalmát” megjelenítő zenei idézet megszólalásait a forgatókönyv különböző pontjain jeleztem, hiszen a Harmatocska című József Attila-vers (“Guggolva ringadoz...”) Sebő Ferenc által megzenésített változata alapmotívumként vonul végig a játékban. (Szövege és kottája föllelhető a zeneszerző “Énekelt versek” című kötetében, lemezen is elérhető a Sebő együttes előadásában.)

A jövő könyve

Rikkancsok: *(a bejövő nézőket fogadják, egymás szavába vágva kínálják a szórólapokat)* “A jövő könyve”. Rövidesen kapható az árusoknál. Tessék, tessék. Mához ötszáz évre új időszámítás veszi kezdetét. Hatalmas háborúk. Gigantikus katasztrófák. Tessék, tessék. A zseniszérum felfedezése, akár egyetlen injekciótól fantasztikus zongoraművésszé, festővé, szobrászá, vagy éppen feltalálóvá válhatunk. Akar ön is részt venni a jövő könyvének szerkesztésében? Legjobb ötleteiket megjelentetjük, ha módunk van rá, megvalósítjuk. Tessék, tessék. Kivonulás a Holdra. Kivonulás a Marsra, a Jupiterre, a Plútóra. Az emberiség új Naprendszerre költözik, de sokaknak honvágya támad, visszatérnek a földre, ahol új civilizációt alapítanak. Tessék. Tessék. *(Hang-effekt. Megállás.)*

Egy rikkancs: Az új időszámítás szerinti 2001-es évben egy Kertész János nevű fiatal tudós megfejti a nagy titkot: az emberi lelkeket növények nedveinek lepárlásából hozza létre. Több állam megkeresése ellenére sem hajlandó áruba bocsátani találmányát.

Kilövés – O. J. születése

A színpadon katonák, akik vezényszavakat harsognak. Lent masszává sűrűsödött embercsoport. Luftballonok durrannak, mire egy-egy alak válik ki a masszából, s a tér egy adott pontján megáll.

Katona 1.: Északi szélesség 22 fok, 58 perc, 39 másodperc, keleti hosszúság 114 fok, 41 perc, 26 másodperc.

Kilövő tiszt: Kész.

Katona 1.: A pontos idő: Tizennégy óra hat perc nulla egész hat tized másodperc.

Kilövő tiszt: Tűz.

Katona 2.: Déli szélesség 33 fok 47 perc 31 másodperc, nyugati hosszúság 10 fok 13 perc 45 másodperc.

Kilövő tiszt: Kész.

Katona 2.: Tizennégy óra hat perc harminckét másodperc

Kilövő tiszt: Tűz. *(A katonák egymás szavába vágva, kánon-szerűen folytatják a vezényszavakat. Egyszerre minden leáll.)*

J. születése – Próbálkozásai és kudarca – J. útja a Főkormányzó palotájába

A “Guggolva ringadoz...” – dallamára megjelenik Magdaléna és János kertész. János kertész a lány kezébe adja a szappanbuborék fúvót. Magdaléna kifújja a buborékot: ez Joachim “születése”. Megjelenik és egy pillanat alatt a gyárból kilőtt emberek közé keveredik. János kertész és Magdaléna eltűnik.

Egy újabb hang-effektre “megtörik a varázs”: minden szereplő valamilyen földi munka mímelésébe fog, kivéve Joachimot, aki sikertelenül próbálja utánozni a többieket.

Váltás következik. A csoport különböző jelenetek képeit formázza – a főszereplő kihagyásával. Amikor e képek hívására Joachim beállna a megfelelő helyre, az szétrebben.

Újabb váltás. A csoport tagjai most különböző helyszíneket jeleznek: erdőt, viharzó tengert, melyben a “fák”, illetve a “hullámok” akadályozzák Joachimot az előrejutásban.

A kapuban

A színpad szélén megjelenik a Kapuőr.

Kapuőr: Hát te mi járatban?

Joachim: A világ főkormányzójával szeretnék beszélni.

Kapuőr: Én bizony azt hiszem, nagy szerencséd lesz, ha kívánságod teljesül. Nagy úr ám a világ főkormányzója, nem áll szóba mindenféle jöttmenttel. De ha már itt vagy, keresd meg a titkárt. Ő majd eligazít. Nézd, éppen ott jön.

Találkozás a titkárral (Joachim meséje, A mérnök és a titkár párbeszéde)

Szétnyílik a függöny. Dinamikus zene szól. A Főkörmányzó palotájában vagyunk. Hatalmas nyüzsgés támad: az itt dolgozók szétáradnak a térben. Egyesek tulajdonságokat cipelnek, mások a földről visszarendeltek igazítják el. Megjelenik a Titkár, a jelenet központi figurája: fontos ember, az egész “gépezetet” ő koordinálja, ezért sok dolga van, siet, nehezen megközelíthető. A tiszt katonákkal jön.

Kilövő tiszt: Jelentést szeretnék tenni.

Titkár: Hallgatom.

Kilövő tiszt: Az elmúlt hónapban 413 226 kilövést hajtottunk végre, s bár néhány ágyú meghibásodott, mégis sikerült az előzetes tervnek megfelelni.

Titkár: Az ágyúk?

Kilövő tiszt: Javításuk folyamatban.

Titkár: Rendben. Elmehet. *(Továbbmegy.)*

Főmérnök: Ma reggel kértünk tíz mázsa..., mikor kapjuk meg?

Titkár: Éppen hozzák. De mondja csak, mire kérték? Kísérletre?

Főmérnök: Nem kísérletre. Az európai városokba szállítunk. *(papírt nyújt át neki)* Nézze kérem, ilyen egy újszülött:

Titkár: Ostobaság... Intelligencia... Pénzéhség... Jól látok?

Főmérnök: Igen. 9888 milligramm. És ebből miniszter lesz, vagy mifene.

Titkár: Úgy látszik, a főkörmányzó úr e városok elzüllesztésére törekszik. *(Újra tovább.)*

Kísérő: Mit tegyünk a visszarendeltekkel.

Titkár: Vigyék őket a felülvizsgálóba.

Kísérő: És a lejárt receptek?

Titkár: Tudom is én. Adják oda nekik emlékebe. Mért kell nekem ilyen semmiségekkel foglalkoznom? *(Észreveszi Joachimot.)* Maga meg kicsoda? *(Megáll a nyüzsgés és a zene.)*

Joachim: Azért jöttem, hogy elpanaszoljam a bajomat, mert széles e földön csak a főkor-
mányzó tud segíteni rajtam.

Titkár: Hogy jöttél be?

Joachim: A kapun.

Titkár: *(Kísérőhöz.)* Ki van ma szolgálatban?

Kísérő: A 424-es kapuőr.

Titkár: Azonnal nyugdíjazni. *(J.-nak.)* Mi bajod is van tulajdonképpen?

Joachim: Az én bajom, hogy nem találom a helyem a földön.

Titkár: És mért nem találsz?

Joachim: Hát ha tudnám, nem jöttem volna ide.

Titkár: Hagyjanak magunkra bennünket. *(Mindenkire el.)* Most beszélhetsz.

Joachim: *(Leül középen egy székre. Tartott hangok.)* Az úgy volt, hogy miután hazulról ki-
löktek, a városba kerültem. Voltam én inas, szolga, napszámos, rabló és pandúr, barát és for-
radalmár, egyszer még a királyságot is kipróbáltam, de az se sikerült. Mialatt az egyik hírt
szerzett, a másik vagyont, a harmadik meglegedett kis házikóval és feleséggel meg gyere-
kekkel, én akármibe fogtam, már abba is kellett hagynom...

Kórus: Ki alulról fölfelé, ki felülről lefelé, ki csak úgy a maga körében... *(Innentől végig a
mesélés alatt ismétlődik e sor.)*

Joachim: ...Sokszor tűnődtem azon, ha szívem nem sötétebb, mint másé, s rosszindulatot
senki iránt nem tápláltam, milyen átok ül mégis rajtam. De hát kit kérdezzek: sose volt bará-
tom, vagy egy lány, aki kedvesen szólt volna hozzám. Végül eljöttem ide, talán itt gyógyírt
nyújtanak a bajomra.

Titkár: Gyere velem. Megnézzük, mit tehetünk.

Az iktatóknál

Az Iktató “központi számítógépe” egy kisebb lány-csoport stilizált játékeként jelenítődik meg: kánonban ismételtetik a hallott adatokat, majd ugyanúgy, stafétában válaszolnak. Játékuk egy dologtalan, körömrészelő titkárnő-csapat paródiája lehet. A csoportból kiemelődik az Adminisztrátor figurája, aki a szituációtól függően lép a “rendszerből” ki és vissza.

Titkár: Kisasszony, kérem vegyük föl ennek az embernek az adatait. Siessük, sok dolgom van. Még egyszer a nevedet.

Joachim: Az enyémet?

Titkár: Természetesen. A magamét tudom.

Joachim: Olbrin Joachim. *(A gépet alkotók kánonban ismétlik az adatokat.)*

Titkár: Hol született?

Joachim: Lengyelország, Opole.

Titkár: Pontosán mikor?

Joachim: 2051. Április 1.

Adminisztrátor: Óra, perc, másodperc.

Joachim: Úgy öt óra körül. Délután.

Gép: 5 óra, 0 perc, 0 másodperc. Nincs adat. Kívánja ismételni a műveletet?

Titkár: A helyszínek?

Adminisztrátor: Nincs köztük az övé. Ilyen még sohasem fordult elő. Mit csináljak?

Titkár: Hadd gondolkozzam. Nyomtassa ki az adatait. *(A gép utolsó tagja papíron jegyzi az adatokat. A titkár magához veszi.)* Köszönöm. *(J.-nak)* Jöjjön velem.

A felülvizsgálóban (J. beszélgetése a váróteremben, egy recept nála marad.)

A színpad átalakul orvosi szobává, az előtér váróteremmé. Gyorsított felvételben folyik a vizsgálat: az Orvos a betegek homlokát vizsgálja, majd kitép egy hajszálat és elhúzza a “kontrollgép” előtt – emberarc, akinek a hajszál hatására megváltozik az arckifejezése. Joachimnál

lelassul a vizsgálat, a kontrollgép semmilyen reakciót nem mutat. A titkár idegesen járkálva várakozik az eredményre. (A "Visszarendelt"-szerep több színjátészónak is kiosztható.)

Joachim: Milyen volt?

Visszarendelt: *(Érkezik.)* Túl vagyok rajta.

Joachim: Ön érti, hogy itt mi történik?

Visszarendelt: Ugyan. Ráncigálnak minket jobbra-balra.

Joachim: Olbrin Joachim. És maga? *(Nyújtja a kezét.)*

Visszarendelt: *(Zavart csend.)* Olyan rég használtam a nevem, hogy már nem is emlékszem rá. A mi vidékünkön annyi volt a névazonosság, hogy számkódokat vezettek be.

Joachim: De hát hogy szólítják meg egymást?

Visszarendelt: Valahogy mindig elkerüljük. Hozzá lehet szokni.

Joachim: Mi az a kezében?

Visszarendelt: Tudja Isten! Valami recept. Már lejárt.

Joachim: *(olvassa)* "Ir. 224, nyug. 633." Ez itt meg olyan, mintha dominó lenne.

Visszarendelt: *(nem nagy érdeklődéssel)* Vagy mint a dobókockán a számok.

Joachim: Mit jelenhetnek?

Visszarendelt: Látom, érdekli. Tartsa meg, nekem nincs szükségem rá.

Hang: 243/D.

Visszarendelt: *(El a színpadra.)* Mennem kell. Na, Isten vele. *(A visszarendelt(ek) el.)*

Az Orvos és a Titkár lejön a váróterembe, ahol az Orvos Joachim homlokát mutatva "bizonyít" a Titkárnak.

Orvos: Érthetetlen, de nincs.

Titkár: Az hogy lehet?

Orvos: Rendes gyártmánynak látszik, de tény, hogy száma nincs.

Titkár: És a másik?

Orvos: Ön is láthatta. Nincs reakció. Máshol lehet a baj. *(Az Orvos elmegy.)*

Megint a titkárnál

Titkár: *(idegesen telefonál)* Halló, receptező? Hogy-hogy nincs? Példátlan, hogy itt mi történik! Ha a főkörmányzó úr megtudja, az egész bandát el fogja csapni. *(Újabb telefon.)* Azonnal küldjenek valakit. Most nem érek rá magyarázkodni. Mindegy, csak rutinos legyen.

(Joachimhoz fordul. Nagyon hivatalosan, magázva) Kedves Joachim! Úgy tűnik, hogy az ügy bonyolultabb, mint gondoltam. Egyelőre itt kell maradnia a házban. Ne aggódjon, profi kísé-
rőt kap, aki beavatja munkánk rejtelseibe. *(A színpadról érkezik a Kísérő-lány.)*

Kísérő-lány: Hová vigyem?

Titkár: *(bizalmasan, úgy, hogy J. ne hallja)* Mindent megmutathat neki, legyen udvarias, de óvatos. Nem tudom kivel állunk szemben.

Kísérő-lány: Ahogy óhajtja. *(A titkár el.)*

Joachim: Nem értem, hogy mi történik velem.

Kísérő-lány: Úgy áll a dolog, hogy minden ember itt készül, ebben a házban. Mi csináljuk őket, és mindegyiknek van száma. A számot ide írjuk, pontosan a homloka közepére. Nálad ezt a számot nem találjuk. Olyan dolog ez, amit nem tudok mivel magyarázni.

Joachim: És ez? *(mutatja a receptet)*

Kísérő-lány: Hogy került hozzád *(a fény felé tartja)*

Joachim: Az előbb kaptam valakitől.

Kísérő-lány: Mielőtt az ember földi útjára indul ilyen recept alapján készül el a lélek. *(mutatja)* Ez itt a tulajdonságokat jelzi: irigység, nyugalom, hit és így tovább. Ezek pedig azt mutatják, hogy miből mennyi legyen.

Joachim: És ez az alján? A dobókocka-pöttyök?

Kísérő-lány: Azt nem tudom. Az a főkörmányzó úr hatásköre.

Joachim: Még mindig nem értek semmit.

Kísérő-lány: A születést megelőzően minden adat egy számítógépes rendszerbe kerül. Aztán egy térkép jelenik meg a monitoron. Várj, ezt innen is meg tudjuk nézni.

A színpad előtti térben jelenítődik meg a központi számítógép "képernyője": minden szülőhelyére megérkezett szereplő gyertyát gyújt és bemondja a megfelelő országot és várost. A hangosan kimondott helyszínek fokozatosan mormolásba mennek át. (A helyszínek kiválasztását bízhatjuk a gyerekekre: használjanak világtérképet és keressenek jó hangzású helységneveket.)

Kórus: 2051. április elseje 5 óra nulla perc...

Kísérő-lány: Születéskor ezeken a helyeken születtek még emberek. Látod? *(Egy elemlámpával az üres pontra világít.)* A te falud nincs bejegyezve. Recepted sincs itt. Nincs száma, nincs iktatva.

Kórus: Sehol a recept! Nincs száma! Nincs iktatva! Nincs bejegyezve!

Joachim lejön az előtérbe, és megszólítaná az alakokat, de azok elfújják a gyertyát és kitűnnek. Végül megáll a pontnál, ahol született. A kísérő-lány eloltja a lámpát. Fény.

A titkár hangja: *(telefonálva jön, s már közben megszólal)* Azonnal kerítsék elő. A tisztet is. Beszélnem kell vele. Nem érdekel. Keressék meg! Halló! *(El.)*

A "monitor" képe fokozatosan szertefoszlik.

A központi műhelyben

A jelenet az "Iktatóhoz" hasonló stilizált módon "szólal meg".

A Kísérő-lány és Joachim – a teljes térben kiterítve – a következő helyszíneket járja végig:

Kutató-labor: Szoborjáték, vagy mimes jelenet leállítása instrukciókkal, a "munkások" között jegyzetelő figurák – lent.

“Lepárló”: *A “tulajdonságokat” oszlopba állítják, valamit a fülükbe súgnak, mire az adott mintadarab befújja a levegőt a léggömbbe, majd leugrik és beáll a szoborjátékos csoportba. Onnan a végéről megy fel valaki a színpadra. “Utolsó pár előre fuss!” – játék, képből kiterítve. Az egész mozgás folyamatos.*

Kísérő-lány: Most a kutató-laborban vagyunk. Itt kísérletezik ki az összes emberi tulajdonságot. *(Továbbmennek.)* Ebből dolgoznak a receptkészítők. Ők határozzák meg a mennyiségeket, de szigorúan az Igazgatóság ajánlásai alapján cselekszenek. Alaposan meg kell figyelniük az összes jellemvonást, főleg azokat, akik az országok vezetői lesznek. *(Megint tovább.)* Itt párolják le a tulajdonságokat, hogy az aztán egy-egy ember lelkévé váljon.

Joachim: Megnézhetem, hogy min dolgoznak.

Kísérő-lány: Menj oda hozzájuk nyugodtan.

Joachim: Most mi történt?

Munkás 1.: Megfagyott. A pénzhőség mindent megfagyaszt. Ha egy tonna hitbe egy grammot teszek, tüstént jéggé válik.

Joachim: Miért kezdett el vonaglani?

Munkás 1.: A részvét küzd a pénzhőséggel, meg az önzéssel. *(Amikor végigér a soron a munkás elővesz egy luftballont és a “mintadarab” szájához tartja, az fölfújja, majd a munkás ráírja a számot és félre teszi a lufit.)* Kész.

Joachim: Micsoda kész?

Munkás 1.: Az ember.

Joachim: Hogyan, hát ebből ember lesz?

Munkás 1.: Még nem. Majd ha keresztülmegy az összes műhelyen.

Főmérnök: *(telefonon hívják)* Igen. Éppen itt vannak. A mi műhelyünkben ez az ember nem készülhetett. Különben is, mi abban az időben Patagóniába szállítottunk. Máshol keresse a

hibát. *(Közben a lenti tér átalakul azzá a “masszává”, amiből a rítus majd kibontakozik, a föntiek pedig kimennek, kivéve a Munkás 2.-t.)*

Az ellenőrzés

A Munkás 2. a léggömböket vizsgálja.

Joachim: Mi történik ezzel a léggömbbel?

Munkás 2.: Itt van a recept, vagyis hogy miből mennyi kell. A jelzett mennyiségre beállítom.

(A fény felé tartja.)

Joachim: Nem látok semmit.

Munkás 2.: Az a jó. Ha túl sok, vagy túl kevés lenne, akkor szürke folt jelentkezne.

Joachim: Gyakran előfordul?

Munkás 2.: Szinte soha. A főkormányzó úr nagyon megharagudna.

Joachim: És ezzel kész?

Munkás 2.: Most az egészet beállítom és itt felül megadok egy tetszés szerinti számot. Mire vagy kíváncsi? Gyerekkor, férfikor, aggkor?

Joachim: Mutasd meg 30 évesen! *(Munkás 2. Meggyújtja az elemlámpát.)*

A lenti színen egy rítus jelenítődik meg – pl. törzsfőnökké választás.

(Gyakorlott csoport esetén ez épülhet a gyerekek improvizációjára.)

Titkár: *(beront a színpadra, mire a lenti a kép szétrebben)* Itt kell lenni a hibának, a központi ellenőrző felel minden hibáért. Máshol nem lehet a baj.

Munkafelügyelő: Kérem, ez ki van zárva. Szabálytalanságról nem tudok, és ez nem is lehetséges.

Titkár: Mindenki azt mondja, hogy nem nála történt. Mégiscsak példátlan dolog, hogy ilyesmi előfordul, és akkor még le is tagadják.

J. álma (Jelenések) – Igazgatósági ülés (a kilövő tiszt meghallgatása)

Kísérő-lány: Most pihenj le. Nagyon hosszú nap volt, és ki tudja még, mi következik ezután. *Joachim lefekszik. Álmában zsong a feje a nap történéseitől. A visszaidézett szövegek kánonban hangzanak fel:*

A kapuőr: *Én bizony azt hiszem, nagy szerencséd lesz, ha kívánságod teljesül:*

A főmérnök: *Nem kísérletre. Az európai városokba szállítunk.*

A gép: *Nincs adat. Kívánja ismételni a műveletet?*

A beteg: Olyan rég használtam a nevem, hogy már nem is emlékszem rá.

Az orvos: Rendes gyártmánynak látszik, de tény, hogy száma nincs.

A titkár: Ha a főkörmányzó úr megtudja, az egész bandát el fogja csapni.

A kísérő-lány: Úgy áll a dolog, hogy minden ember itt készül, ebben a házban. Mi csináljuk őket.

A főmérnök: A mi műhelyünkben ez az ember nem készülhetett.

Kórus: Sehol a recept! Nincs száma! Nincs iktatva! Nincs bejegyezve!

Megjelenik Magdaléna.

Joachim: Mért álmodlak mindig téged, mondd meg nekem.

Magdaléna: Az ember néha a múltját, néha a jövőjét álmodja. De nincs sok időnk. Vigyázz! Nagy veszély leselkedik rád! Őrizd a képemet, hogy segíteni tudjak! Mindig oda menj, ahonnan a hangomat hallod.

Joachim: Nem értem.

Magdaléna: Meg fogod érteni. *(Felébred. A Lány és a jelenés eltűnik. Szembe fényben hátul az Igazgatótanács. Belép a Kilövő tiszt.)*

Titkár: Nagyon súlyos ügyben kértük ide Önt. Remélem felkészült.

Kilövő tiszt: Igen, tisztelt Igazgatóság! Utánanéztem az esetnek.

Titkár: Válaszoljon tehát. Látta-e a nevezettet születés előtti állapotában, vagy sem?

Kilövő tiszt: Magam állottam az Alfa Udt. 147/639-es számú ágyúnál és emlékszem minden egyes lélekre. Ez itt nem volt közöttük.

Titkár: Kész arra, hogy ezt esküvel is megerősítse.

Kilövő tiszt: Teljes felelősségem tudatában nyilatkozom, és tisztában vagyok tévedésem következményével. *(El.)*

Titkár: Amint látják, uraim, mindent elkövettem, hogy a dolog végére járjak.

Tanácsstag 3.: Nem is tudom, hogy bírhatja ki olyan ember a földön, akit nem mi készítetünk.

Titkár: Most ne ezen rágódjunk. Azonnal cselekedni kell, mielőtt a főkormányzóúr fülébe jut.

Tanácsstag 1.: Elhallgatni előtte?

Titkár: Drága árat fizetnénk érte mindnyájan.

Tanácsstag 2.: Mehetünk vissza tulajdonságot méricskélalni.

Tanácsstag 3.: És az még a jobbik eset.

Tanácsstag 4.: Nekem az a benyomásom, hogy ez az ember misztifikáció.

Titkár: Ha ön kíváncsi arra a fickóra fáradjon le a szobámba. Nincs iktatva, nincs receptje, nincs reakciója.

Egymás szavába vágva vitatkoznak.

Titkár: Csendet. Figyeljenek rám. Úgy áll a dolog, hogy az élet befejezését rendes körülmények között az ember sorsára bízunk. Most azonban kivételt kell tennünk.

Tanácsstag 1.: Ön azt gondolja, hogy...

Tanácsstag 3.: Úgy érti...

Titkár: Azt gondolom. Éspedig a lehető leggyorsabban.

A hajsza

A hajsza a teljes térben zajlik. Valahányszor Joachim veszélybe kerül, Magdaléna hangjelére megáll a kép: Joachim így mindig némi egérutat nyer. De egyre szorul a hurok: a színpad mélysége, mint hatalmas zsákutca, tátong.

A főkormányzónál – Kockadobás – Jelenetek a földön (Számháború, Egy színészcsapat J. történetét játssza)

Hirtelen vakító fény szemből: a hajszának a Főkormányzó kockadobása vet véget, aki a középső járásban jelenik meg, a fény miatt vonásai kivehetetlenek. J. a színpad közepén, a nézőknek háttal.

Titkár: Uram!

Főkormányzó: Beszéljen, titkár úr.

Titkár: Csak a rend érdekében...

Főkormányzó: Határozott tilalmam ellenére... A dolgot magam fogom megvizsgálni. Önöket majd kéretem, ha a véleményükre szükségem lesz. *(Mindenkire el.)*

A Főkormányzó közelebb lép Joachimhoz. Hangot vált és alakja is kivehetőbb.

Főkormányzó: Már ismerem a történetedet.

Joachim: Honnan tud mindent?

Főkormányzó: Előttem semmi nem maradhat titokban abból, ami ebben a házban történik.

Joachim: *(Észreveszi a kockát.)* A dobókocka.

Főkormányzó: Recept, tulajdonság, összetétel, ellenőrzés, átalakítás, ágyú. Ugye, mindent láttál, csak azt nem, hogy ki vezeti az emberiséget: jobbra, vagy balra, háborúra vagy békére, jóra vagy rosszra...

Joachim: Ez itt a sors?

Főkormányzó: Én vagyok. És ez a kocka az én tudásom.

Joachim: Tizenkettő.

Főkormányzó: Nyertél. Így hát hallgasd meg, amit mondok. *(Tartott hangok.)* Valahol a földön van egy másik ház. Nem olyan nagy, mint ez itt: egyszerű viskó. Egy öregember lakja. Ő is embereket készít, csak máshogy mint én. Vannak egészen hibás alkotásai, de vannak tökéletesek is, amiket ne tudok utolérni. Régen többet dolgozott, de megépítettem gyáramat és legyűrtem őt.

Joachim: Engem is ő készített?

Főkormányzó: Bizony. Figyelemmel szoktam kísérni az alkotásait, de te valahogy elkerülted a figyelmemet. Most már mindent tudsz.

Nézz csak ki az ablakon...

Joachim: De hiszen...

Főkormányzó: Igen. Ez itt a föld.

A számítógép képernyőjéről már ismert képet látjuk, morajlást halljuk.

Kórus: Ki alulról fölfelé, ki felülről lefelé, ki csak úgy a maga körében...

A főkormányzó újradob a kockával. Erre a zene és a mozgás lelassul és számháborúvá alakul.

Miközben lödözik egymást, a frontvonalban megéled J. története vásári komédiásokkal.

Színészek: Tisztelt közönségünk! Rövidesen lélegzetelállító élményben lesz részük. Olbrin Joachim csodálatos története elevenedik meg A jövő könyvének lapjairól. Hogyan lökték ki a szegény parasztfiút otthonról, hogy próbálta végig az emberi foglalkozásokat. Hogyan bolyongott szerte a világban, míg végül elindult a világ főkormányzójához, hogy igazságát megkeresse. Jöjjenek és lássanak csudát! *(A főkormányzó hirtelen fölveszi a kockát. A zene leáll.)*

Joachim: Hogy tudják eljátszani a történetemet, mikor a végét még én sem ismerem.

Főkormányzó: Kitalálják, hozzáköltik. Füttyülnek az igazságra. Csepürágók.

Joachim: És ott, a déli sarkon?

Főkormányzó: *(megpróbálja elterelni a figyelmét)* Nézz körül s válassz egy helyet magadnak a földön. Neked adom, élj boldogul.

Joachim: Emberséges dolog, amit ajánlasz, de ha nem te teremtettél engem, nem helyes, ha elfogadok tőled bármit is. Inkább elmennék az öregemhez, tán ott megtalálom a boldogságot.

A Főkormányzó tovább közelít, de most dühösen és fenyegetően.

Főkormányzó: (már nyugodtan) Tégy, ahogy jónak látod. (Zörget a botjával. A többieknek.)

Olbrin Joachim számára nyitva kell tartani az utat a földre, oda, ahová menni akar.

Joachim nagyon lassan, a többi szereplő sorfala közt haladva érkezik a színpad előterébe.

Szinte kijön a nézők közé.

(Időt kell hagyni a kettőző színésznek, hogy megérkezzen a következő jelenethez – fontos az is, hogy legyen egy járás, vagy takarás, ahol átöltözik.)

A sorfal átalakul János kertész "kertjévé": a játszóké kissé tömörülve, de a lehető legegyszerűbben helyet foglalva az előtérben, a közönséggel szemben egy másik nézőteret hoznak létre.

Fontos érzékeltetni, hogy e gesztus ugyanakkor a nézőteret is játékterré – vagyis a "kertté" – avatja.

János kertész és Magdaléna

János kertész: (a néző közül érkezik, fogadja Joachimot) Isten hozott Olbrin Joachim, kerülj beljebb! Mondhatom, derekasan viselkedtél a főkormányzó előtt, becsületedre válik. Szerencséd, hogy jó adag szőlőlevelet tettem beléd. Anélkül már rég elpusztultál volna. János kertész vagyok, akiről a főkormányzó beszélt. (Gesztus a játszóké és a nézőké felé.) Látod, nincsenek sokan. Tudod, a lelkek nekem csak úgy eszembe jutnak. Egyszerre megnyílik bennem valami, mintha képet látnék. Olyankor nagyon figyelek, mert az a lélek képe. Rögtön találgatni kezdem, miből tudnám megcsinálni? (kutat a nézők között, próbálgatja a tenyereket) Fodormenta? Lapulevél? Néha sokáig készül, mert egyszerre három-négyen is dolgozom. De mit beszélek annyit, a lényegyet meg elfelejtem. (Magdaléna jön.) Már ismeritek egymást, de

még nevét se tudod. Ő Magdaléna: sima, mint az olaj, illatos, mint a jázmin, és édes, mint az akác. Tavaszleány ez a Magdaléna, egészen neked való. *(Összefonja a fiatalok kezét.)*

Lakodalom és tánc

Felhangzik a “Guggolva ringadoz...”, mely itt a tánc kísérő-zenéjévé válik. A játszóknak kezük fogva kör alakítanak Magdaléna és Joachim körül. A nóták egy szakasza után a fiú és a lány kijönnek a körből, ezzel megbontják a kört, lánccá alakítják a táncot. A lánc végén állók pedig bevonják a nézőket a táncba.